

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

23 листопада 2023 р.

Київ

№ 7-рк

Про здійснення заходів, спрямованих на розвиток конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції та припинення дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери від 23 листопада 2023 року № 126-01/251-п, надає рекомендації в порядку, передбаченому статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у сфері формування та реалізації конкурентної політики щодо здійснення заходів, спрямованих на розвиток конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію

1. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКИМ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (1) Перелік суб'єктів господарювання, яким надаються рекомендації визначено в додатку до цих рекомендацій¹.

2. ПРЕДМЕТ АНАЛІЗУ

- (2) Одним з основних напрямів роботи Комітету є вжиття заходів, спрямованих на розвиток дієвої конкуренції на ринках лікарських засобів між виробниками (імпортерами) та дистриб'юторами лікарських засобів.
- (3) До Комітету надходять численні звернення від суб'єктів господарювання, що здійснюють оптовий продаж лікарських засобів (далі – дистриб'ютори)² щодо безпідставної відмови виробників та імпортерів в укладенні (продлонгації) договорів поставки, угод про дистрибуцію тощо (далі – договори поставки) з дистриб'юторами

¹ Перелік сформовано з урахуванням обсягів реалізації лікарських засобів виробниками та імпортерами, інформації про частки виробників та імпортерів із відкритих джерел та інформації, отриманої від учасників ринку, стосовно суб'єктів господарювання – виробників та імпортерів, які вчиняли дії, що можуть мати негативні наслідки для конкуренції.

² («Інформація, доступ до якої обмежено»).

лікарських засобів та необґрунтованого обмеження (лімітування) відпуску товарів дистриб'юторам.

- (4) Згідно з наданою дистриб'юторами інформацією виробники та імпортери пропонують здійснювати замовлення необхідного товару у двох найбільших дистриб'юторів лікарських засобів.
- (5) За результатами аналізу наявної інформації Комітет встановив таке.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО СТАНУ КОНКУРЕНЦІЇ НА ЗАДІЯНИХ ТОВАРНИХ РИНКАХ

- (6) Виробництво лікарських засобів здійснюється фізичними або юридичними особами на підставі ліцензії, що видається в порядку, встановленому законодавством.
- (7) Лікарські засоби іноземного виробництва ввозяться на територію України імпортерами.
- (8) У сфері обігу лікарських засобів лікарський засіб може бути відомий в основному за міжнародною непатентованою назвою і торговою назвою, при цьому торгова назва позначає кінцевий продукт, а міжнародна непатентована назва – активний фармацевтичний інгредієнт (субстанцію).
- (9) Торгова (фірмова, комерційна) назва визначається суб'єктом господарювання-виробником, патентується і є власністю фірми виробника.
- (10) Виробник має ексклюзивне право на виробництво лікарського засобу з конкретною торговою назвою і ніяка інша фармацевтична компанія не може, не отримавши ліцензії, її використовувати.
- (11) Тобто у сфері обігу лікарських засобів з однією і тією ж міжнародною непатентованою назвою може реалізовуватись як один лікарський засіб, так і значна кількість лікарських засобів із різними торговими назвами, які випускаються різними виробниками.
- (12) Відповідно до рекомендаційних роз'яснень Комітету від 21.02.2019 № 5-pp під час дослідження ринків, проведення розслідування у справах про порушення, під час аналізу / встановлення відповідності законодавству про захист економічної конкуренції вертикальних відносин між виробниками / імпортерами та дистриб'юторами щодо реалізації рецептурних лікарських засобів, де вплив кінцевого споживача на ринок не є вирішальним, враховуються такі критерії щодо взаємозамінності лікарських засобів:
 - містять ту саму кількість тієї самої діючої речовини (тих самих діючих речовин) у тих самих дозованих формах;
 - мають однакову лікарську форму;
 - вводяться тим самим шляхом;
 - мають однакові показники безпеки, якості та ефективності;
 - відповідають вимогам тих самих або порівнювальних стандартів;
 - мають однакові показники біодоступності.
- (13) При цьому базовими показниками взаємозамінності для лікарських засобів є сукупність таких характеристик: міжнародна непатентована назва (тобто діюча речовина або комбінація діючих речовин), дозування, лікарська форма.
- (14) Тобто лікарські засоби з однаковою діючою речовиною чи комбінаціями речовин, в однаковому дозуванні та однаковій лікарській формі, можуть бути взаємозамінними.
- (15) Виробник лікарських засобів зазвичай виготовляє від кількох десятків до кількох

сотень лікарських засобів.

- (16) При цьому серед лікарських засобів, виробництво яких здійснює певний суб'єкт господарювання, можуть бути лікарські засоби, які за критеріями взаємозамінності (міжнародна непатентована назва, дозування, лікарська форма) та/або оригінальні препарати, які знаходяться під дією патентного захисту, не можуть бути взаємозамінними з лікарськими засобами інших виробників. Якщо лікарський засіб виробника знаходиться під патентним захистом (генеричні лікарські засоби відсутні) або кількість торговельних назв з однаковою назвою діючої речовини обмежена, то такі ринки лікарських засобів є низько конкурентними, а виробники таких лікарських засобів не зазнають значної конкуренції на окремих товарних ринках або взагалі не мають жодного конкурента.
- (17) Під час проведення дослідження³ встановлено, що за змістом своєї діяльності на різних ланках обороту товару (лікарських засобів), що забезпечують кінцевих споживачів доступними та якісними ліками можна виділити, зокрема, такі групи учасників:
- вітчизняні виробники;
 - імпортери (як правило юридична особа, що заснована виробником, як правило іноземним, на території України, які мають ліцензії на імпорт лікарських засобів та оптову торгівлю лікарськими засобами);
 - дистриб'ютори (суб'єкти господарювання, що здійснюють оптову торгівлю лікарськими засобами (дистриб'ютори національного та регіонального рівня, у тому числі асортиментні компанії);
 - суб'єкти господарювання, що здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами (аптеки / аптечні мережі);
 - кінцеві споживачі (заклади охорони здоров'я, населення).
- (18) Схему обороту товару, що забезпечує кінцевих споживачів лікарськими засобами зображено на рисунку 1.

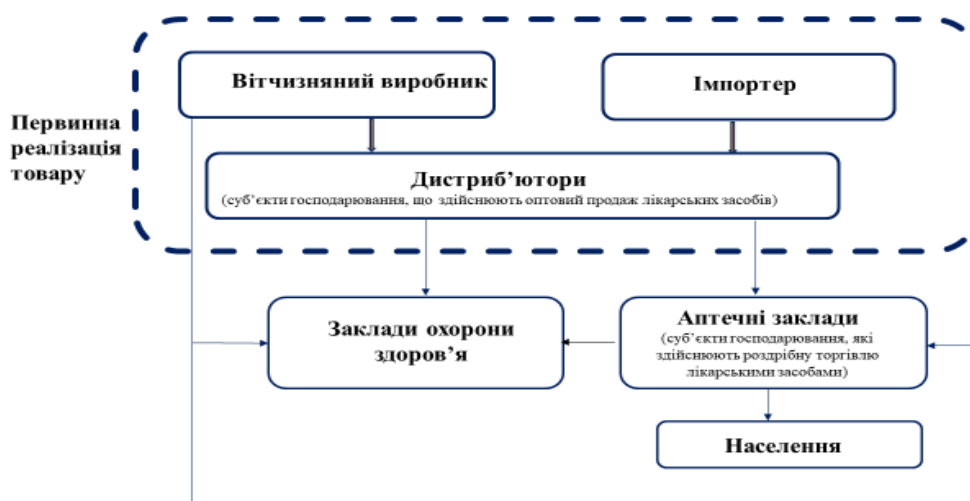

Рис. 1. Схеми реалізації лікарських засобів

³ Дослідження питання, пов'язаного з відмовою в укладенні (продлонгації) договорів поставки з дистриб'юторами лікарських засобів (доручення Голови Комітету № 13-01/70 від 09.02.2023) (далі – Дослідження).

- (19) З наведеної вище схеми вбачається, що можна виділити такі основні ланки обороту товару (лікарських засобів):
- реалізація лікарських засобів від виробника / імпортера до дистриб'ютора утворює ринок первинної реалізації лікарських засобів;
 - реалізація лікарських засобів від дистриб'ютора до суб'єктів господарювання, які здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами.
- (20) Обсяг ринку первинної реалізації лікарських засобів формується за рахунок пропозиції товару виробниками та імпортерами.
- (21) Для цілей цих рекомендацій заходи, спрямовані на розвиток конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, застосовуються до суб'єктів господарювання, які здійснюють свою діяльність на ринку первинної реалізації лікарських засобів.
- (22) У 2022 році найбільшими вітчизняними виробниками лікарських засобів за обсягами реалізації лікарських засобів у грошовому виразі⁴ були, зокрема: акціонерне товариство «Фармак», приватне акціонерне товариство «Фармацевтична фірма «Дарниця», корпорація «Артеріум», акціонерне товариство «Київський вітамінний завод», товариство з обмеженою відповідальністю «Юрія-Фарм», акціонерне товариство «Київмедпрепарат», публічне акціонерне товариство «Науково-виробничий центр «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», приватне акціонерне товариство «Лекхім-Харків», товариство з обмеженою відповідальністю «Кусум-Фарм», приватне акціонерне товариство фармацевтична фабрика «Віола», товариство з додатковою відповідальністю «ІнтерХім», фармацевтична компанія «Здоров'я».
- (23) Серед лідерів за обсягами аптечного продажу лікарських засобів іноземного виробництва у грошовому виразі у 2022 році були⁵, зокрема, такі компанії: Teva (Ізраїль), Acino (Швейцарія), Sanofi (Франція), Servier (Франція), Sandoz (Швейцарія), Bayer Pharmaceuticals (Німеччина), KRKA (Словенія), Berlin-Chemie (Німеччина), Abbott Products (Німеччина), AstraZeneca (Велика Британія), Organosyn Life Sciences (Індія).
- (24) Імпорт на територію України лікарських засобів зазначених компаній здійснюють, зокрема: товариство з обмеженою відповідальністю «Тева Україна», товариство з обмеженою відповідальністю «Асіно Україна», товариство з обмеженою відповідальністю «Санофі-Авентіс Україна», товариство з обмеженою відповідальністю «Серв'є Україна», товариство з обмеженою відповідальністю «Сандос Україна», товариство з обмеженою відповідальністю «Байер», товариство з обмеженою відповідальністю «KRKA Україна».
- (25) Імпорт лікарських засобів деяких виробників іноземного виробництва здійснюється безпосередньо дистриб'юторами.
- (26) З огляду на зазначене вбачається, що виробники та імпортери, які серед лікарських засобів, що пропонуються ними до реалізації, мають медичні препарати, які за критеріями взаємозамінності не мають взаємозамінних препаратів або мають їх незначну кількість та/або оригінальні препарати, які знаходяться під дією патентного захисту, можуть мати структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на окремих ринках лікарських засобів.

⁴ Лист ТОВ «Моріон» – консалтингова компанія, яка спеціалізується у сфері систематизації інформації, що стосується фармацевтичної продукції, у тому числі лікарських засобів (вх. Комітету № 8-08/9673 від 01.08.2023).

⁵<https://www.apteka.ua/article/677318>

- (27) Найбільшими дистриб'юторами лікарських засобів за обсягами поставок лікарських засобів в аптечний сегмент у грошовому виразі у 2021–2022 роках були: товариство з обмеженою відповідальністю «БаДМ» (далі – ТОВ «БаДМ») і спільне українсько-естонське підприємство у формі товариства з обмеженою відповідальністю «Оптіма-Фарм, ЛТД» (далі – СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД») із часткою, що у 2021 році становила **81,84 %**, у 2022 році – **85,29 %**⁶.

4. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МОЖУТЬ ПРИЗВЕСТИ ДО ПОРУШЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ТА МАТИ НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНЦІЮ

- (28) З метою організації процесів реалізації лікарських засобів виробники та імпортери укладають договори з дистриб'юторами на постачання / реалізацію лікарських засобів.
- (29) При виборі виробником / імпортером дистриб'юторів лікарських засобів визначальними є, зокрема, такі критерії:
- («Інформація, доступ до якої обмежено»);
 - («Інформація, доступ до якої обмежено»);
 - («Інформація, доступ до якої обмежено»);
 - («Інформація, доступ до якої обмежено»).
⁷
- (30) Поставка лікарських засобів здійснюється окремими партіями. Кількість, асортимент замовленого товару визначається сторонами (виробник та/або імпортер, дистриб'ютор) відповідно до поданих дистриб'ютором замовлень на поставку відповідної партії товару за допомогою електронних, факсимільних засобів зв'язку, телефоном, кур'єром та іншими погодженими сторонами способами.
- (31) Асортимент лікарських засобів та ціни зазвичай фіксуються у специфікації, яка є невід'ємною частиною договору або в прайс-листах виробника та/або імпортера, які він надсилає дистриб'ютору, обумовленим у договорах способом.
- (32) Перелік лікарських засобів, замовлених дистриб'ютором, зазвичай є доволі значним, оскільки останні зацікавлені у формуванні широкого асортименту лікарських засобів, які можуть бути доступними для замовлення аптекам та аптечним мережам.
- (33) Маючи можливість запропонувати широкий асортимент препаратів аптекам та аптечним мережам, дистриб'ютори стимулюють кількість замовлення на відвантаження товару та зменшують свої транспортні та логістичні витрати і, як наслідок, мають змогу конкурувати з іншими дистриб'юторами.
- (34) Разом із тим до Комітету надходить інформація від учасників ринку про дії виробників та імпортерів, які полягають у необґрунтованому припиненні співпраці з дистриб'юторами або ж суттєвому затягуванню процесу укладення договорів навіть, якщо дистриб'ютори відповідають усім критеріям, які виробники висувують до потенційних контрагентів.
- (35) Також, незважаючи на укладені договори дистриб'юторів із виробниками та імпортерами, останні відмовляють у поставці товару за замовленнями окремих

⁶ Лист ТОВ «Моріон» (вх. Комітету № 8-08/9673 від 01.08.2023).

⁷ Вх. Комітету: № 8-08/5327 від 31.03.2023, № 8-08/476-кі від 17.04.2023, № 8-08/404-кі від 03.04.2023, № 8-08/411-кі від 31.03.2023.

дистриб'юторів без пояснення будь-яких причин такої відмови або посилаються на відсутність вільного товарного залишку на складі.

- (36) За інформацією учасників ринку, виробники та імпортери застосовують лімітування обсягів поставок для всіх дистриб'юторів, окрім ТОВ «БаДМ» і СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД» шляхом відвантаження часткового / неповного переліку замовлених препаратів, які ними виготовляються / імпортуються. За результатами замовлень надають видаткову накладну із зменшеною кількістю замовлених товарів.
- (37) Також за інформацією учасників ринку, кількість лікарських засобів, які виробник та/або імпортер може поставити дистриб'ютору, визначається виробниками та імпортерами самостійно або з огляду на частку ринку, яку займає дистриб'ютор за даними товариства з обмеженою відповідальністю «Моріон».
- (38) Така поведінка виробників та імпортерів може свідчити про штучне обмеження асортименту та обсягу товару, доступного для замовлення, певному колу дистриб'юторів.
- (39) Одночасно, за наявною в Комітеті інформацією, виробники та імпортери пропонують дистриб'юторам замовляти їхні лікарські засоби в ТОВ «БаДМ» і СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД».
- (40) Так, частка ТОВ «БаДМ» і СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД» за обсягами поставок лікарських засобів в аптечний сегмент у грошовому виразі становила: у 2018 році – **70,18 %**, у 2019 році – **70,86 %**, у 2020 році – **76,51 %**, у 2021 році – **81,84 %**, у 2022 році – **85,29 %**⁸.
- (41) Загальна частка всіх інших суб'єктів господарювання – дистриб'юторів, які здійснювали поставки лікарських засобів в аптечний сегмент, у грошовому виразі становила:
у 2018 році – 29,82 %, у 2019 році – 29,14 %, у 2020 році – 23,49 %, у 2021 році – 18,16%, у 2022 році – 14,71 %.
- (42) З 2018 року частка ТОВ «БаДМ» і СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД» за обсягами поставок лікарських засобів в аптечний сегмент у грошовому виразі постійно збільшується, у той час як частка інших дистриб'юторів зменшується. За період з 2018 року по 2022 рік загальна частка інших, окрім ТОВ «БаДМ» і СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД», дистриб'юторів зменшилась удвічі.
- (43) Протягом січня – жовтня 2023 року частка ТОВ «БаДМ» та СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД» не зазнавала значних змін.

5. МОЖЛИВІ НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ КОНКУРЕНЦІЇ

- (44) Поведінка виробників та імпортерів лікарських засобів з обмеження можливостей для інших дистриб'юторів купувати лікарські засоби та з огляду на ознаки наявності ринкової влади у двох найбільших дистриб'юторів лікарських засобів в аптечний сегмент, може призвести до суттєвого обмеження конкурентоспроможності дистриб'юторів – конкурентів ТОВ «БаДМ» і СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД», а в подальшому й до усунення (витіснення) їх із ринку.
- (45) Наслідками таких дій може стати підвищення цін для населення на такий соціально значущий товар як лікарські засоби та підтримання їх на рівні, що перевищує рівень,

⁸ Розраховано за даними ТОВ «Моріон» від загального обсягу постачання лікарських засобів дистриб'юторами в аптеки (вх. Комітету № 8-08/9673 від 01.08.2023).

який був би обумовлений значною конкуренцією на ринку.

- (46) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, що можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (47) Частиною четвертою статті 4 Закону передбачено, що державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.
- (48) Відповідно до частини першої статті 13 Закону зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (49) Згідно з пунктами 5, 6, 7 частини другої статті 13 Закону зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається:
- часткова або повна відмова від придбання або реалізації товару за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання;
 - суттєве обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання на ринку без об'єктивно виправданих на те причин;
 - створення перешкод доступу на ринок (виходу з ринку) чи усунення з ринку продавців, покупців, інших суб'єктів господарювання.
- (50) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.
- (51) З огляду на зазначене, Закон забороняє поведінку суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, яке може завдати шкоди іншим суб'єктам господарювання, які діють на ринку, та/або споживачам.
- (52) Враховуючи, що виробники та імпортери, які серед лікарських засобів, пропонованих для реалізації, мають препарати, які за критеріями взаємозамінності не мають взаємозамінних або мають їх незначну кількість та/або оригінальні препарати, які знаходяться під дією патентного захисту, можуть мати структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на окремих ринках первинної реалізації лікарських засобів, а тому необґрунтоване припинення ними співпраці з дистриб'юторами, штучне обмеження обсягів та асортименту замовлень лікарських засобів, іншим суб'єктам господарювання, крім ТОВ «БаДМ» і СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД», може призвести до суттєвого обмеження конкурентоспроможності дистриб'юторів – конкурентів ТОВ «БаДМ» та СП ТОВ «Оптіма-Фарм ЛТД», а в подальшому й до усунення (витіснення) їх з ринку та підвищення цін на лікарські засоби для населення.

Враховуючи викладене, з метою здійснення заходів, спрямованих на розвиток конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій чи бездіяльності, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, керуючись пунктом 5 частини третьої статті 7

Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Антимонопольний комітет України надає виробникам та імпортерам лікарських засобів (згідно з додатком до цих рекомендацій) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Утриматись від необґрунтованої відмови в укладенні та пролонгації договорів поставки, угод про дистрибуцію тощо лікарських засобів дистриб'юторам та від штучного обмеження (лімітування) обсягу й асортименту товару, доступного для замовлення.
2. Забезпечити реалізацію лікарських засобів суб'єктам господарювання, які здійснюють оптову реалізацію лікарських засобів в обсягах та за асортиментом лікарських засобів, вказаних у відповідному замовленні на поставку.

Рекомендації Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єктами господарювання, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України в 10-ти денний строк із дня їх отримання.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО

Додаток
до рекомендацій Антимонопольного
комітету України від 23.11.2023 № 7-рк

**Перелік
суб'єктів господарювання, яким надаються рекомендації**

1. Акціонерне товариство «Фармак».
2. Приватне акціонерне товариство «Фармацевтична фірма «Дарниця».
3. Корпорація «Артеріум».
4. Акціонерне товариство «Київський вітамінний завод».
5. Товариство з обмеженою відповідальністю «Юрія-Фарм».
6. Акціонерне товариство «Київмедпрепарат».
7. Публічне акціонерне товариство «Науково-виробничий центр «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод».
8. Приватне акціонерне товариство «Лекхім-Харків».
9. Товариство з обмеженою відповідальністю «Кусум-Фарм».
10. Приватне акціонерне товариство Фармацевтична фабрика «Віола».
11. Товариство з додатковою відповідальністю «ІнтерХім».
12. Товариство з обмеженою відповідальністю Фармацевтична компанія «Здоров'я».
13. Товариство з обмеженою відповідальністю «Тева Україна».
14. Товариство з обмеженою відповідальністю «Асіно Україна».
15. Товариство з обмеженою відповідальністю «Санofi-Авентіс Україна».
16. Товариство з обмеженою відповідальністю «Серв'є Україна».
17. Товариство з обмеженою відповідальністю «Сандоз Україна».
18. Товариство з обмеженою відповідальністю «Байер».
19. Спільне українсько-іспанське підприємство у формі товариства з обмеженою відповідальністю «Сперко Україна».
20. Товариство з обмеженою відповідальністю «Оппела Хелскеа Україна».
21. Товариство з обмеженою відповідальністю «Нутрімед».
22. Товариство з обмеженою відповідальністю «Рекордаті Україна».
23. Товариство з обмеженою відповідальністю «Джонсон і Джонсон Україна».
24. Товариство з обмеженою відповідальністю «Польфарма ЮА».
25. Товариство з обмеженою відповідальністю «Абрил Фарм».
26. Товариство з обмеженою відповідальністю «Євролек-Україна».
27. Товариство з обмеженою відповідальністю «Реккіт Бенкізер Хаусхолд енд Хелс Кер Україна».
28. Товариство з обмеженою відповідальністю «Др. Редді'с Лабораторіз».
29. Товариство з обмеженою відповідальністю «Органосін Лтд».
30. Товариство з обмеженою відповідальністю «Гедеон Ріхтер Україна».
31. Товариство з обмеженою відповідальністю «Орісіл Фарм».
32. Товариство з обмеженою відповідальністю «Ранбаксі Фармасьютікалс Україна»;
33. Товариство з обмеженою відповідальністю «ДКП «Фармацевтична фабрика».
34. Товариство з обмеженою відповідальністю «Гледфарм Лтд».
35. Товариство з обмеженою відповідальністю «ГлаксоСмітКляйн Фармасьютікалс Україна».
36. Товариство з обмеженою відповідальністю «Софарма Україна».
37. Товариство з обмеженою відповідальністю «Ананта Медікеар Україна».
38. Товариство з обмеженою відповідальністю «Евітас».
39. Товариство з обмеженою відповідальністю «Ворвартс Фарма».
40. Товариство з обмеженою відповідальністю «Трокас Фарма Україна».
41. Товариство з обмеженою відповідальністю «Блус Фарма».

42. Товариство з обмеженою відповідальністю «Біактіна».
43. Товариство з обмеженою відповідальністю «Мікрохім Плюс».
44. Товариство з обмеженою відповідальністю «Істфарм».
45. Товариство з обмеженою відповідальністю «Ділео Фарма».
46. Представництво «Берлін-Хемі/А.Менаріні Україна ГмбХ».
47. Представництво «Лаборатуар Теа».
48. Товариство з обмеженою відповідальністю «Астеллас Фарма».
49. Товариство з обмеженою відповідальністю «Ново Нордіск Україна».